

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om underlättande av utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet och lag om ändring av 249 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en ny lag om underlättande av utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet. I propositionen föreslås bestämmelser på nationell nivå som kompletterar EU:s så kallade gigabitinfrastrukturförordning. Syftet med förordningen är att underlätta utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet genom att främja gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur och möjliggöra effektivare utbyggnad av ny fysisk infrastruktur, så att nät med mycket hög kapacitet kan byggas ut snabbare och till lägre kostnader.

Genom EU:s gigabitinfrastrukturförordning upphävs sambyggnadsdirektivet. På nationell nivå har sambyggnadsdirektivet genomförts genom sambyggnadslagen. För att förenhetliga lagstiftningen föreslås det i denna proposition att den nationella sambyggnadslagen upphävs och ersätts med den nya lagen om underlättande av utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet.

I lagen föreslås bestämmelser om bland annat tillträde till fysisk infrastruktur, samordning av bygg- och anläggningsprojekt, förfarandet för beviljande av tillstånd och ledningsrätter och om fastigheters fysiska infrastruktur.

I denna proposition föreslås det även att lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ändras.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 12 november 2025.

Kläm

Eftersom gigabitinfrastrukturförordningen innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om underlättande av utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Genom denna lag preciseras och kompletteras Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen), nedan *gigabitinfrastrukturförordningen*, och dess nationella tillämpning.

2 §

Tillträde till fysisk infrastruktur

Ägare av sådana privata kommersiella byggnader som uppfyller villkoren enligt artikel 3.3 första stycket i gigabitinfrastrukturförordningen och som inte ägs eller kontrolleras av en nätoperatör ska på skriftlig begäran av en operatör tillgodose rimliga begäranden om tillträde till dessa byggnader, inbegripet deras tak, för att installera element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter på rättvisa och rimliga villkor och till ett pris som återspeglar marknadsvillkoren.

Ett landsbygdsområde enligt artikel 3.3 första stycket a avser ett geografiskt område som klassificerats som glesbygd eller kärnlandsbygd enligt Finlands miljöcentrals klassificering av stads- och landsbygdsområden baserad på geografisk information 2020 samt lokala centra på landsbygden som omges av glesbygd eller kärnlandsbygd.

3 §

Öppenhet avseende fysisk infrastruktur

Den i artikel 4.1 i gigabitinfrastrukturförordningen avsedda tidsfrist inom vilken tillgång till minimiinformation om fysisk infrastruktur ska ges i elektroniskt format via en central informationspunkt ska förlängas med 12 månader i fråga om kommuner med färre än 3 500 invånare.

Skyldigheterna enligt artiklarna 4.1, 4.3 och 4.5 i gigabitinfrastrukturförordningen tillämpas inte på kritisk infrastruktur, det vill säga på sådan fysisk infrastruktur eller sådana nät eller delar av dessa vars äventyrande skulle vara ägnat att orsaka betydande allmän fara eller att försvaga den nationella säkerheten.

4 §

Samordning av bygg- och anläggningsprojekt

De skyldigheter som avses i artikel 5.2 första stycket i gigabitinfrastrukturförordningen tillämpas också på andra bygg- och anläggningsprojekt än sådana som helt eller delvis finansieras med offentliga medel.

De krav som avses i artiklarna 5.2 och 5.4 i gigabitinfrastrukturförordningen får inte tillämpas på bygg- och anläggningsprojekt som gäller sådan kritisk infrastruktur som avses i 3 § 2 mom. i denna lag.

5 §

Öppenhet avseende planerade bygg- och anläggningsprojekt

Med avvikelse från vad som i artikel 6.1 andra stycket i gigabitinfrastrukturförordningen föreskrivs om tidsfristen för tillkännagivande ska nätoperatören göra den information som avses i artikel 6.1 första stycket tillgänglig senast tre månader innan ansökan om tillstånd lämnas in till de behöriga myndigheterna. Det offentliga organ som äger eller kontrollerar den fysiska infrastrukturen ska göra informationen tillgänglig senast fyra månader innan ansökan om tillstånd lämnas in till de behöriga myndigheterna.

Den skyldighet att ge tillgång till minimiinformation som avses i artikel 6.1 i gigabitinfrastrukturförordningen tillämpas inte på bygg- och anläggningsprojekt som gäller sådan kritisk infrastruktur som avses i 3 § 2 mom. i denna lag. Skyldigheten tillämpas inte heller på bygg- och anläggningsprojekt som hänför sig till nödsituationer där omedelbara hot mot liv eller egendom föreligger eller till säkerställande av den nationella säkerheten.

Den skyldighet att ge tillgång till minimiinformation som avses i artikel 6.1 i gigabitinfrastrukturförordningen tillämpas inte heller på enskilda bygg- och anläggningsprojekt i anslutning till byggande av privata accessnät.

Offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur samt nätoperatörer får inte tillämpa artikel 6.1 i gigabitinfrastrukturförordningen på bygg- och anläggningsprojekt som gäller sådan kritisk infrastruktur som avses i 3 § 2 mom. i denna lag eller av i 2 mom. avsedda skäl som rör nationell säkerhet.

6 §

Tillståndsförfaranden

Den behöriga myndigheten kan i enlighet med artikel 7.5 fjärde stycket i gigabitinfrastrukturförordningen i undantagsfall och vederbörligen underbyggda fall förlänga de tidsfrister som avses i artikel 7.5 första stycket och artikel 7.6 i gigabitinfrastrukturförordningen, om det är fråga om ett projekt som avser sambyggande och som kräver exceptionellt omfattande samordning.

7 §

Undantag från tillståndsförfarandena

Som sådana bygg- och anläggningsprojekt enligt artikel 9.1 i gigabitinfrastrukturförordningen som inte omfattas av ett tillståndsförfarande enligt den

förordningen, betraktas reparations- och underhållsarbeten vars inverkan är obetydlig och avgränsad och som inte medför större än obetydlig olägenhet.

Operatörer som avser att genomföra ett bygg- och anläggningsprojekt enligt artikel 9 i gigabitinfrastrukturförordningen ska innan projektet inleds meddela sin avsikt via en central informationspunkt som förvaltas av Transport- och kommunikationsverket.

8 §

Myndigheternas uppgifter

Transport- och kommunikationsverket utför det i artikel 13.1 i gigabitinfrastrukturförordningen avsedda tvistlösningsorganets uppgifter.

Kommunens byggnadstillsynsmyndighet utövar med stöd av bygglagen (751/2023) i samband med övervakningen av projekt som kräver tillstånd och i enlighet med artikel 10.5 i gigabitinfrastrukturförordningen tillsyn över att den fiberfärdiga fysiska infrastrukturen och fiberledningarna i fastigheten har byggts med iakttagande av de standarder eller tekniska specifikationer som avses i artikel 10.4 i den förordningen och med iakttagande av Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som utfärdats med stöd av 249 § 3 mom. 3 punkten. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

På den tillsyn som avses i 2 mom. tillämpas bestämmelserna om byggnadstillsyn i bygglagen. Av de tvångsmedel som anges i den lagen får kommunens byggnadstillsynsmyndighet dock endast använda sig av dem som avses i 147 och 148 § i den lagen vid tillsynen.

9 §

Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information

Transport- och kommunikationsverket har, när det fullgör uppgifter enligt denna lag, rätt att trots sekretessbestämmelserna få den information som verket behöver för att fullgöra sina uppgifter av dem vilkas rättigheter och skyldigheter denna lag gäller samt av aktörer som handlar för deras räkning.

Informationen ska lämnas ut avgiftsfritt, utan obefogat dröjsmål och i den form som myndigheten begärt.

10 §

Vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande

Om någon bryter mot gigabitinfrastrukturförordningen, mot denna lag eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag, kan Transport- och kommunikationsverket ålägga denne att inom en skälig tid rätta till felet eller försummelsen. Beslutet kan förenas med vite eller med hot om att verksamheten helt eller delvis avbryts, eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Bestämmelser om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas även på brott mot ett bindande beslut av det nationella tvistlösningsorganet enligt 8 §.

11 §

Administrativ påföljdsavgift

Transport- och kommunikationsverket kan påföra en i gigabitinfrastrukturförordningen avsedd nätoperatör påföljdsavgift, om operatören uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar

1) skyldigheten enligt artikel 4.3 i gigabitinfrastrukturförordningen att ge tillgång till minimiinformation om fysisk infrastruktur,

2) samordningsskyldigheten i fråga om bygg- och anläggningsprojekt enligt artikel 5.2 i gigabitinfrastrukturförordningen och 4 § 1 mom. i denna lag,

3) skyldigheten enligt artikel 6.1 i gigabitinfrastrukturförordningen att ge tillgång till minimiinformation om bygg- och anläggningsprojekt eller en tidsfrist enligt 6 § 1 mom. i denna lag.

Transport- och kommunikationsverket kan påföra en fastighetsägare eller en som ansöker om bygglov enligt bygglagen påföljdsavgift, om denne uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar en i artikel 10.1–10.3 i gigabitinfrastrukturförordningen avsedd skyldighet att utrusta byggnader och fastigheter med fiberfärdig fysisk infrastruktur och fiberledningar i fastigheter eller med accesspunkter.

Påföljdsavgiften uppgår till minst 1 000 och högst 100 000 euro. Påföljdsavgiftens storlek ska basera sig på en helhetsbedömning.

Påföljdsavgift påförs inte, om orsaken till överträdelsen eller försummelsen av skyldigheterna inte beror på nätoperatören, fastighetsägaren eller den som ansöker om bygglov, eller om det finns ett giltigt skäl eller något annat särskilt skäl till försummelsen.

Påföljdsavgift får inte påföras, om mer än fem år har förflutit sedan överträdelsen eller försummelsen. Om överträdelsen eller försummelsen har varit av fortlöpande karaktär räknas den femåriga tidsfristen från det att överträdelsen eller försummelsen har upphört.

Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

12 §

Ordnande av centrala informationspunkters verksamhet samt avgifter som tas ut för användningen av tjänsten

Transport- och kommunikationsverket har till uppgift att säkerställa att de uppgifter som den centrala informationspunkten eller de centrala informationspunkterna enligt artiklarna 3–10, 12 och 13 i gigabitinfrastrukturförordningen svarar för utförs med iakttagande av skyldigheterna enligt och målen med gigabitinfrastrukturförordningen på ett ändamålsenligt sätt.

Transport- och kommunikationsverket kan sköta en uppgift som avses i 1 mom. självt eller skaffa sådan tjänst hos ett annat statligt ämbetsverk. Transport- och kommunikationsverket kan också skaffa dessa tjänster hos en utomstående tjänsteleverantör, förutsatt att de uppgifter som överförs på tjänsteleverantören är av teknisk och biträdande art. En tjänsteleverantör får inte i sin övriga affärsverksamhet utnyttja information som tjänsteleverantören tagit del av vid fullgörandet av uppgifterna.

På personer som är anställda hos en tjänsteleverantör tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter i enlighet med 5 § 1 mom. Personer som är anställda hos en tjänsteleverantör ska, när de utför uppgifter i enlighet med 5 § 1 mom., iaktta vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), förvaltningslagen (434/2003), arkivlagen (831/1994), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003). Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Bestämmelser om den avgift som ska tas ut för lämnande av sådan information som enligt gigabitinfrastrukturförordningen ska ges finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

13 §

Transport- och kommunikationsverkets rätt att meddela föreskrifter

Transport- och kommunikationsverket får meddela föreskrifter om de minimikrav och den minimiinformation som krävs för att identifiera den som lämnar en begäran samt om den information som en operatör ska lämna i samband med en begäran om tillträde till fysisk infrastruktur enligt artikel 3.1 i gigabitinfrastrukturförordningen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela föreskrifter om villkoren och förutsättningarna för avtal om tillträde till fysisk infrastruktur i enlighet med artikel 3.2 i gigabitinfrastrukturförordningen.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 12 november 2025.

Genom denna lag upphävs lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur (276/2016). Bestämmelserna i 5 § 1 mom. 4 punkten och 13 § i den upphävda lagen förblir dock i kraft tills något annat föreskrivs.

2.

Lag

om ändring av 249 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 249 §, sådan den lyder i lag 1003/2018, som följer:

249 §

Planering och byggande av fastigheters och byggnaders fysiska infrastruktur och interna nät

Fastigheters och byggnaders interna kommunikationsnät som ansluts till ett allmänt kommunikationsnät ska uppfylla kraven enligt denna lag. Fastigheters och byggnaders interna kommunikationsnät ska planeras och byggas så att de abonnenter som avses i 111 § kan välja teleföretag.

Bestämmelserna i artikel 10.1–10.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen), nedan *gigabitinfrastrukturförordningen*, tillämpas inte på projekt som avser

- 1) småhus,
- 2) fritidsbostäder,
- 3) byggnader där det, med beaktande av byggnadens användningsändamål och av kostnaderna för byggandet, skulle vara uppenbart oskäligt att bygga fiberfärdig fysisk infrastruktur och fiberledningar i fastigheten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela föreskrifter om

- 1) de tekniska egenskaper hos kommunikationsnät som ska beaktas vid planeringen av näten samt utformningen av och innehållet i planeringsdokumenten,
- 2) tekniska anslutningspunkter i kommunikationsnäten,
- 3) de tekniska krav som ska ställas på sådan fysisk infrastruktur i fastigheter och byggnader som stöder nät med mycket hög kapacitet och på interna kommunikationsnät samt de tekniska specifikationer som avses i artikel 10.4 i gigabitinfrastrukturförordningen och som behövs för genomförandet av den förordningen, och
- 4) andra tekniska arrangemang som kan jämföras med dem som nämns i 1–3 punkten och som har betydelse för administreringen av fastigheters och byggnaders interna kommunikationsnät.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 20

Statsminister

Förnamn Efternamn

..minister Förnamn Efternamn